

G20 İÇİN İYİ YÖNETİŞİM ÖNERİLERİ

No: 2 | 2015

iyi yönetişim
kaliteli yaşam

G20 İÇİN İYİ YÖNETİŞİM ÖNERİLERİ

**ARGÜDEN
GOVERNANCE
ACADEMY**

Good Governance for
Quality of Life

Argüden Yönetişim Akademisi Yayınları

No: 2

Yazan

Dr. Yılmaz ARGÜDEN

Dr. Erkin ERİMEZ

Fatma ÖĞÜCÜ ŞEN

ARGÜDEN YÖNETİŞİM AKADEMİSİ

Her hakkı saklıdır. Bu kitabın hiçbir kısmı yayıncısının izni olmaksızın elektronik veya mekanik, fotokopi, kayıt ya da herhangi bir bilgi saklama, erişim sistemi de dâhil olmak üzere herhangi bir şekilde çoğaltılamaz.

ISBN: 978-605-88992-7-8

1. BASIM Eylül 2015

2. BASIM Temmuz 2016

ARGÜDEN YÖNETİŞİM AKADEMİSİ

Akasya Caddesi No: 2 Göztepe Mah.,
Göksu Anadolu Hisarı, 34815 İstanbul, Türkiye
Telefon: +90 (216) 280 51 14

www.argudenacademy.org

BİLGİ NOTU

Sivil toplumun görüşlerinin belirlenmesi için oluşturulan C20 (Civil Society 20), her yıl G20 sürecinde sivil toplumun, gelişme ve ekonomik büyüme gibi alanlarda dünya liderlerine politika önerilerini ilettikleri bir fikir üretme ve savunuculuk platformudur.

C20 Çalışma Grubu üyesi olan Argüden Yönetişim Akademisi'nin, G20 için hazırlanan önerilere katkısını oluşturan çalışmayı bu kitap ile sunmaktan memnuniyet duyuyoruz.

İÇİNDEKİLER

07

Kısaltmalar ve Terimler Listesi

09

İyi Yönetişim: Sürdürülebilir Bir Dünya İnşa Etmek
Dr. Yılmaz ARGÜDEN

17

G20 için İyi Yönetişim Önerileri
Dr. Erkin ERİMEZ
Fatma ÖĞÜCÜ ŞEN

KISALTMALAR VE TERİMLER LİSTESİ

B20	Business 20
BM	Birleşmiş Milletler
C20	Civil Society 20
G20	Group of 20
KOBİ	Küçük ve Orta Ölçekli İşletme
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
UNGC	UN Global Compact (BM Küresel İlkeler Sözleşmesi)
UNPRI	United Nations Principles of Responsible Investments (Birleşmiş Milletler Sorumlu Yatırım Yapma Prensipleri)

İYİ YÖNETİŞİM: SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR DÜNYA İNŞA ETMEK

Dr. Yılmaz ARGÜDEN

GRAFİKLER

- Grafik 1** İş Dünyası, Sorumlu İş İlkeleriyle Uyumlu İş Yapma Yaklaşımını Benimsiyor 14
- Grafik 2** Sivil Toplum, UN Global Compact İlkeleri'ni Destekliyor 16

İYİ YÖNETİŞİM: SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR DÜNYA İNŞA ETMEK

Dr. Yılmaz ARGÜDEN¹

2015 yılı sürdürülebilir bir gelecek için çok önemli kilometre taşlarının yılı oldu: 25 Eylül'de dünya liderleri BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri konusunda uzlaşma sağladılar. Kasım ayında dünyanın en büyük 20 ekonomisinin oluşturduğu G20, Türkiye'nin liderliğinde kapsayıcı büyümeyi² odak noktasına alarak sürdürülebilirlik konusunda yayılımı sağlayabilmek üzere, Dünya KOBİ Forumu'nun kurulması konusunda mutabakat sağladı.³ Aralık ayında, Paris'te 200'e yakın ülke küresel ısınmayı 2°C altında tutma, hatta 1,5°C'nin altını hedefleme, yönünde taahhütte bulundular.

Tüm bu gelişmelerin odağında ise şirketler bulunuyor. Bu nedenle önümüzdeki dönemde, kurumları daha kapsayıcı

ve sürdürülebilir kılmak için şirketleri yönlendirme ve denetleme sorumluluğunu üstlenen yönetim kurullarına da önemli sorumluluklar düşüyor.

Nüfus arttıkça ve insanların yer değiştirme imkânları geliştikçe dünya giderek küçülmektedir. Bu nedenle kurumların birbirlerine olan bağımlılığını ve hedeflerine ulaşmaları için başkalarının kaynaklarına ve iş birliğine olan ihtiyacı artırıyor. Kaynakların etkin kullanım ihtiyacı, küreselleşen dünya ve bilgiye erişim gibi pek çok denge zamanla değişiyor. Şirketlerin bu değişimlerle beraber sürdürülebilirlik alanında üstlendikleri sorumluluklar, uzun dönemde varlıklarını ve rekabet güçlerini belirliyor.

- 1 Dr. Argüden, ARGE Danışmanlık ve Rothschild Türkiye Yönetim Kurulu Başkanlığı görevlerini yürütmektedir.
- 2 Türkiye'nin G20 önceliği 3I's: Inclusiveness (Kapsayıcı Büyüme), Investment (Yatırım) & Implementation (Uygulama) olarak belirlenmişti.
- 3 ARGE Danışmanlık, Yönetişim & Sürdürülebilirlik konusunda B20 Bilgi Ortağı olarak G20 için hazırlanan önerilere katkı sağladı. Faaliyetlerini Boğaziçi Üniversitesi Vakfı bünyesinde yürüten Argüden Yönetişim Akademisi ise C20 Yönetişim Çalışma Grubu üyesi olarak C20 önerilerine katkı sağladı.

Kaynakların ortak bir vizyona ulaşmak için seferber edilmesi, ancak paydaşların güveninin kazanılması ile sağlanabilir. Güven, aynı zamanda iyi yönetişimin de temel taşıdır. Güvenin oluşması ve kalıcı başarının sağlanması için organizasyon içinde ve etki alanı çerçevesinde (değer zincirindeki tüm paydaşlar ve kurumun faaliyetlerinden etkilenen tüm insanlar) **Tutarlı, Sorumlu, Hesap Verebilir, Adil, Şeffaf ve Etkili Uygulama için Katılımcılık** ilkeleri doğrultusunda davranılması gerekir. Bu ilkeler iyi yönetim ilkeleridir.

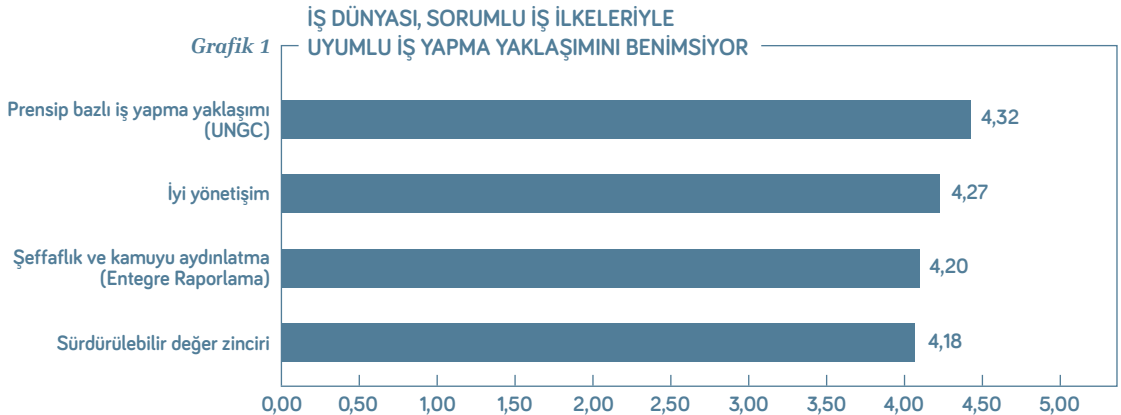
Kapsayıcı bir toplum; ırk, cinsiyet, sınıf, yaş grupları, coğrafi farklılıkları ortadan kaldırmış ve kapsayıcılığı, fırsat eşitliğini, toplum içindeki ilişkileri yönlendirmek için oluşturulacak mekanizmalarda bireylerin beklentilerini dikkate alan bir toplumdur. Kamu ve özel sektörde toplumun tüm bireyleri için fırsat eşitliğinin sağlanması ve paydaşlarla iletişim kurulması, kapsayıcı toplumlar inşa etmek için temel taşlardır.

Sürdürülebilir küresel ekonomi uzun vadeli kârlılık ile etik davranışı, sosyal adaleti ve çevreyi birlikte düşünen bir ekonomi yaklaşımıdır. İyi yönetim sürdürülebilir küresel ekonominin tam kalbinde yer alır. İş dünyası, sürdürülebilir bir gelecek yaratmak için dünyanın karşı karşıya kaldığı sosyal ve çevresel

güçlükleri uzun vadeli değer yaratma ve yenilikçilik fırsatına dönüştürerek, bu konuda önemli bir rol oynayabilir.

Araştırmalar, kapsayıcı politikalar ile fırsat çemberi genişletildiğinde ve iyi yönetim sayesinde katılımcı karar verme mekanizmaları hayata geçirildiğinde, toplumların sürdürülebilir bir şekilde geliştiklerini göstermektedir. Bu tür yaklaşımlar açık devlet uygulamalarının olmasını, paydaşlar ile görüş alış verişi yapılmasını, düzenli olarak etki analizlerinin yapılmasını, veri temelli karar verme yaklaşımının benimsenmesini, hukukun üstünlüğünün sağlanmasını, mevzuat uygulamalarının sürekli izlenerek iyileştirmelerin yapılmasını ve bu değişikliklerin vatandaşlar ile şeffaf bir şekilde paylaşılmasını gerektirir.

Sürdürülebilir ve kapsayıcı bir ekonomi için şeffaflık yaklaşımı kamu ve özel sektör kuruluşları için bir gereklilik olarak ortaya çıkıyor. Çünkü, ancak bilginin açıkça paylaşıldığı, farklı fikirlerin tartışılarak mutabakatların oluştuğu, temel değerlerin ve vizyonun kurumların her seviyesinde içselleştirildiği ortamlarda etkin sonuçlar elde edilebilir. Bu nedenle, kurumlarda ve toplumda konuların açıkça sorgulanmasını ve tartışılmasını sağlayacak kültürü ve ortamı oluşturmayı öncelik haline getirmeliyiz.

AKTİF KATILIM VE SORUMLU DAVRANIŞ

Birçok lider şirket, kalıcı başarının içinde buldukları sosyal, ekonomik ve ekolojik ortama bağlı olduğunun farkına varmış durumda. Aynı zamanda iş dünyası, bu sorunlar ile tek başına mücadele edemeyeceğinin bilincinde olarak sivil toplum kuruluşları ve hükümetlerle iş birliğine de her geçen gün daha çok önem veriyor.

UN Global Compact (BM Küresel İlkeler Sözleşmesi - UNGC) sorumlu iş ilkeleriyle uyumlu iş yapma yaklaşımlarını desteklemektedir. UNGC, sürdürülebilir ve kapsayıcı ekonomi yaratmayı amaçlayarak, piyasalara, toplumlara ve insanlara kalıcı faydalar yaratmayı hedefleyen gönüllü bir inisiyatif olup, imzacılarının insan hakları, çalışan hakları, çevre ve yolsuzluk konularını kapsayan 10 temel ilkesi çerçevesinde gerçekleştirdikleri faaliyetleri raporlamalarını talep etmektedir. UN Global Compact ilkelerinin iş dünyası, sivil toplum ve akademik dünya tarafından uygulanması, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin gerçekleştirilmesine, refah ve yaşam kalitesinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Raporlama konusunda gelişmekte olan yeni standart, Entegre Raporlama

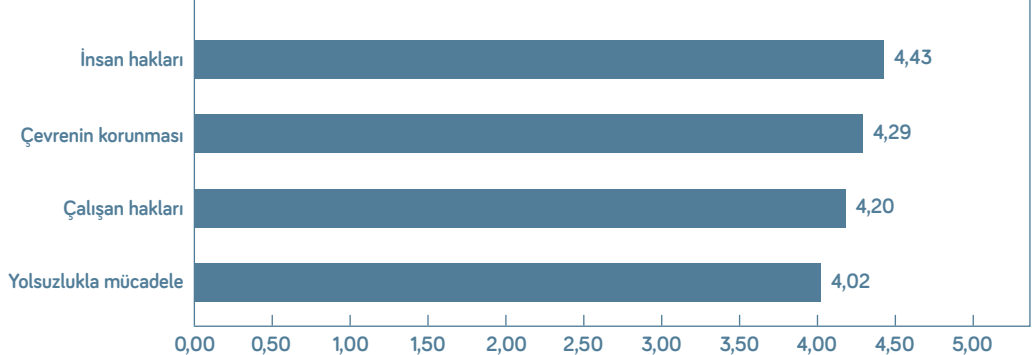
yaklaşımıdır. **Entegre Raporlama** kurumun stratejisi, yönetişi, performansı ile tüm paydaşlarını ve çevresini nasıl etkilediğinin, kısa, orta ve uzun vadede nasıl değer yarattığının en öz bir şekilde anlatma aracıdır.

İyi yönetim, bir kültür ve iklim olarak kurumlarda güvenin gelişmesini sağlar. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nde belirtildiği üzere "Her seviyede etkin, hesap verebilir ve kapsayıcı yapıların oluşturulması" dünya kaynaklarının etkin, verimli, şeffaf bir şekilde kullanılmasına imkân sağlar.

B20 ve G20 kapsamında, küresel iş dünyası ve sivil toplum örgütleri temsilcilerinin görüşlerini de alarak gerçekleştirdiğimiz çalışmalar sonucunda şu sonuçlar elde edildi:

Sürdürülebilir ve kapsayıcı kalkınmanın hayata geçirilmesi için kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarını aktif katılım ve desteklerine ihtiyaç vardır. UN Global Compact ve Birleşmiş Milletler Sorumlu Yatırım Yapma Prensipleri (UNPRI) gibi inisiyatiflerin imzacılarının artmasının bu hedefi destekleyeceği ifade edilmiştir. Sorumlu davranış biçiminin ve iyi yönetim kültürünün benimsenmesi özel ve kamu sektöründe şeffaflığın norm olarak kabul edildiği bir düzenleme yaklaşımı ile sağlanabilir.

Grafik 2 SİVİL TOPLUM, UN GLOBAL COMPACT İLKELERİ'Nİ DESTEKLİYOR

İş dünyası ve sivil toplum kuruluşlarının, UN Global Compact gibi kurumların sürdürülebilirlik performansını kamuoyuna açık olarak raporlamasını sağlayan sorumlu iş ilkelerinin benimsemesi önemli bir adımdır. Kurumların geçmiş, bugünkü ve gelecekteki değer yaratma yetkinliklerini bütünsel, öz ve anlaşılır şekilde paydaşlarına aktarabilmelerini sağlamak üzere geliştirilen Entegre Raporlama yaklaşımını benimsemeleri paydaşlar arasındaki şeffaflığı ve güveni artıran bir yaklaşımdır.

Bu nedenle, UN Global Compact ve Entegre Raporlamanın benimsenmesi, BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne ulaşmakta ve yaşam kalitemizi arttırmak adına önem arz etmektedir.

BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nde de belirtildiği üzere, iyi yönetim, kurumlara güven duyulabilmesi ve sürdürülebilir bir gelecek için gerekli bir kültürdür. **Kamuda ve özel sektörde iyi yönetişimin ve sorumlu çalışma ilkelerinin benimsenmesi, şeffaflığın ve güven ortamının oluşmasıyla yaşam kalitemizi geliştirecektir.**

G20 İÇİN İYİ YÖNETİŞİM ÖNERİLERİ

Dr. Erkin ERİMEZ

Fatma ÖĞÜCÜ ŞEN

İÇİNDEKİLER

Özet	21
G20 Hakkında	22
C20 Hakkında	23
Türkiye’de Sivil Toplum	24
C20 Yönetişim Grubunda Görüşülen Konuların STK’ların Gündemleri Açısından Değerlendirilmesi	25
Bulgular	26
Kamuda Şeffaflık ve Yolsuzlukla Mücadele	26
Katılımcılık	27
Sorumlu İş Prensipleri	28
Diğer Konular	29
Sonuç	30

GRAFİKLER

Grafik 1	Kamu Sektöründe Şeffaflık ve Yolsuzlukla Mücadele Konularına İlişkin Değerlendirmeler	26
Grafik 2	Katılımcılık Konularına İlişkin Değerlendirmeler	27
Grafik 3	Sorumlu İş Prensiplerine İlişkin Değerlendirmeler	29
Grafik 4	Diğer Konulara İlişkin Değerlendirmeler	29

ÖZET

Türkiye, 2015 yılında dünyanın en büyük 20 ekonomisini temsil eden G20 toplantılarına ev sahipliği yapmıştır. G20 kapsamında sivil toplumun görüş ve önerilerinin sunulması amacıyla bir araya gelen C20 (Civil Society 20), sivil toplum için önemli olan ulusal ve uluslararası alandaki farklı konuları istişare ederek görüş bildirmiştir. Akademi olarak, **C20 Yönetişim Çalışma Grubu**'na davet edilmemizle beraber, bu grupta görüşülen konuların Türkiye'deki STK'ların gündemlerindeki yerlerini öncelikleri açısından değerlendirmelerini istediğimiz bir anket çalışması gerçekleştirdik.

Anket çalışmamız sonucunda;

- Türkiye'deki sivil toplum kuruluşların karar mekanizmalarına katılım konusunu gündemlerinde ön plana aldıklarını,
- Özel sektörün sorumlu iş prensiplerini gönüllü olarak

benimsemesinin önemini vurguladıklarını,

- BM Sorumlu İş Prensiplerinin İlkelerinden olan insan haklarına ve çalışan haklarına saygılı olma, çevre konuları, sürdürülebilir kalkınma ve yolsuzlukla mücadele konularına gündemlerinde öncelik verdiklerini,
- İyi yönetim uygulamalarının desteklenmesi ve karar alma süreçlerinin düzenli olarak denetlenmesinin STK'ların gündemlerinde yer aldığını,
- Kamuda şeffaflık ve yolsuzlukla mücadele konularının ise gündem önceliklerine kısmen dâhil olmaya başladığı anlaşılmaktadır.

C20 Yönetişim Çalışma Grubu üyesi olarak gerçekleştirdiğimiz anket çalışması ve istişare süreçlerine katkılarımızla G20'ye iletilen önerimiz:

G20 hükümetlerini; şeffaflığın artırılması için sorumlu iş yapma yaklaşımlarının kamu sektörü ve özel sektör tarafından uygulanmasını ve bir norm haline gelmesini sağlayan Küresel İlkeler Sözleşmesi gibi inisiyatifleri ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik faaliyetleri teşvik eden düzenlemeler yapmaya davet ediyoruz.

Hükümetleri, iyi yönetişimin ana ilkesi ve sürdürülebilir kalkınma ve kapsayıcı büyümenin temeli olan kurumsal raporlama konusunda Entegre Raporlama gibi, ekonomi genelinde değer yaratma kabiliyetlerini ve sürdürülebilirlik performansını paylaşarak şeffaflığın artmasına ve toplumda güven oluşmasına imkân sağlayan, uygulamaların yaygınlaşmasına destek vermeye davet ediyoruz.

G20 HAKKINDA

Dünyanın 20 büyük ekonomisini temsil eden G20'nin toplantıları 2015 yılında Türkiye'nin ev sahipliğinde gerçekleştirildi. Bu yıl, G20 (Group of 20) üyesi devletlerin çalışmaları altı ana grupta yürütüldü. Çalışmalar sonucunda oluşan öneriler, 15-16 Kasım 2015 tarihinde gerçekleşen G20 Zirvesi'nde karara bağlandı. Çalışmaları yürüten ana gruplar şunlardır:

- B20 (Business 20): İş Dünyası
- C20 (Civil Society 20): Sivil Toplum
- L20 (Labour 20): İş ve İşçi Sorunları
- T20 (Think 20): Düşünce Kuruluşları
- W20 (Women 20): Kadın Konuları
- Y20 (Youth 20): Gençlik Konuları

C20 HAKKINDA

G20 sürecinde, sivil toplumun görüşlerinin belirlenmesi için oluşturulan C20 Grubu, sivil toplumun gelişmesi ve ekonomik büyüme gibi alanlarda dünya liderlerine politika önerilerini ileten fikir üretme ve savunuculuk platformudur. Tam demokratik bir iklim yaratılması açısından, basın özgürlüğü, yargı bağımsızlığı ve temel insan haklarına dayalı, katılımcılık, şeffaflık ve hesap verebilirlik temelli sivil toplum bakış açısı C20 çalışmalarının yapı taşıını oluşturmaktadır.

C20 Türkiye Grubu'nda, 14 sivil toplum kuruluşu (STK) temsilcisinden oluşan bir yürütme kurulu bulunmaktadır. Yürütme kurulunda bulunan STK'lar şunlardır:

Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV), Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıklar Koruma Vakfı (TEMA), Habitat Kalkınma ve Yönetişim Derneği, İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV), Kadın Emegi Değerlendirme Vakfı (KEDV), Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER), Oxfam, Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG), Türkiye Avrupa Vakfı (TAV), Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV), Türkiye Sakatlar Federasyonu, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV), Uluslararası Şeffaflık Derneği, WWF Türkiye.

C20 kapsamında **yönetişim, sürdürülebilirlik, kapsayıcı büyüme ve cinsiyet eşitliği** alanlarında dört farklı Çalışma Grubu bulunmaktadır. Bu

gruplardan, Sürdürülebilirlik, Kapsayıcı Büyüme ve Cinsiyet Eşitliği Çalışma Gruplarında görüşülen konular genel hatlarıyla aşağıda belirtilmektedir. Yönetişim Çalışma Grubuna ait konular bir sonraki bölümde detaylandırılmıştır.

Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu, yenilenebilir enerji ve enerjiye erişim konularına yoğunlaşmıştır. **Kapsayıcı Büyüme Çalışma Grubu** ise, temel sosyal hizmetlere erişim ve küçük orta büyüklükteki işletmeler dâhil olmak üzere istihdam konularına odaklanmıştır. Bu grup, yoksulluğun ortadan kaldırılması ve eşitsizliğin giderilmesi konularını G20 ülkelerinin temel hedefleri içine alınması önerilerini ortaya koymuşlardır. **Cinsiyet Eşitliği Çalışma Grubu** ise kadınların sosyal korumaya erişimi ve küçük orta büyüklükteki işletmeler dâhil olmak üzere, kadın istihdamı konularında çalışmalarını sürdürmüşlerdir.

Yönetişim Çalışma Grubu'nda ise aşağıdaki konular görüşülmüştür:

- Para aklama ve vergi adaletsizliğini önlemek için uluslararası alanda çalışan firmaların ortaklık yapıları ve para akışları konusunda tam şeffaflığa geçmeleri ve Birleşmiş Milletler (BM) çatısı altında uluslararası vergi organının kurulması,
- Kamu ihalelerinde tüm bilgilerin açık ve şeffaf olmasını sağlamak üzere e-ihale sistemine geçilmesi,

- Kamu elindeki tüm bilgilerin herkesin kullanımına açık ve erişilebilir olmasını sağlamak üzere her ülkenin ulusal bir eylem planı hazırlaması ve uygulaması,
- Politikacılara ve kamu görevlilerine sağlanan dokunulmazlık uygulamasının önemli ölçüde sınırlandırılması ve büyük rüşvet suçlarında uluslararası yargılama sisteminin kurulması,
- Kamuyu ve özel sektörü kapsayan sürdürülebilir büyüme için iş birliği yaparak iyi yönetim uygulamalarının desteklenmesi,
- Sorumlu İş İlkelerine¹ ve Sorumlu Yatırım İlkelerine² uyumun şeffaf olarak paylaşılması amacıyla Entegre

Raporlamanın kullanılmasının teşvik edilmesi.

Yukarıda bahsettiğimiz önerilerin oluşma sürecinde 12 farklı STK katkıda bulunmuştur. Bu STK'lar:

Argüden Yönetişim Akademisi, GOPAC, Financial Transparency, İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV), Publish What You Pay, Türkiye Ekonomi ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV), Türkiye Etik ve İtibar Derneği (TEİD), Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE), Türkiye Kalite Derneği (KalDer), Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD), Uluslararası Suiistimal İnceleme Uzmanları Derneği, Yatırımcı İlişkileri Derneği'dir (TÜYİD).

TÜRKİYE'DE SİVİL TOPLUM

Sivil toplum söylemi, Türkiye'de 1980'ler sonrasındaki iç ve dış etkilerle gündemlerimizde daha çok yer almaya başlamıştır. Sivil toplumun kararlara katılım mekanizmalarının oluşturulmasındaki en temel yapı taşı ise STK'lardır.

2015 yılında yaklaşık 107 bin faal dernek ve 5 bin vakıf bulunmaktadır. Bu dernekler, Türkiye'deki nüfusa oranlandığında, 2015 yılında nüfusumuzun %86,8'inin

herhangi bir dernek üyesi olmadığı ortaya çıkmaktadır. Türkiye'de 2015 yılı itibarıyla STK'lara katılım oranının çok düşük olduğunu görmekteyiz.

Dünyada üçüncü sektör olarak büyüyen sivil toplum dünyasının, daha aktif ve katılımcı bir duruş sergilemesi açısından, 2015 yılında Türkiye olarak ev sahipliği yaptığımız C20 çalışmalarının öncelikli öneme sahip olduğunu düşünüyoruz.

- 1 Vizyonu "Sürdürülebilir ve kapsamlı küresel ekonomi" olan UN Global Compact (Küresel İlkeler Sözleşmesi), sürekli rekabet içindeki iş dünyasında ortak bir kalkınma kültürü oluşturmak üzere insan hakları, çalışma hakları, çevrenin korunması ve yolsuzluğun önlenmesi gibi evrensel ilkeler öneren bir kurumsal sorumluluk yaklaşımıdır.
- 2 Principles for Responsible Investments (Sorumlu Yatırım İlkeleri), çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim (ÇSKY) konularının yatırım kararı süreçlerine ve hissedarlık ilişkilerine entegre edilmesini ve uzun vadede paydaşlara sağlanan getirinin iyileştirilmesini hedeflemektedir.

C20 YÖNETİŞİM GRUBU'NDA GÖRÜŞÜLEN KONULARIN STK'LARIN GÜNDEMLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

C20 Yönetişim Çalışma Grubu üyesi olarak, bu çalışma grubunda görüşülen konuların Türkiye'deki STK'ların gündemlerindeki yerlerini, öncelikleri açısından değerlendirdikleri bir anket çalışması gerçekleştirdik.

Anket çalışmamızda, Türkiye'deki STK'ların görüşlerini özel tasarlanmış bir anket sistemi ile topladık. STK'lara açık olarak, sosyal medya ve e-posta yoluyla ulaştırdığımız anketlerden, geçerli anketler her STK'dan bir anket olmak üzere dâhil edilmiştir.

STK'lar, C20 Yönetişim Çalışma Grubu'nda görüşülen ve ankete dâhil olan konuları, gündemleri açısından

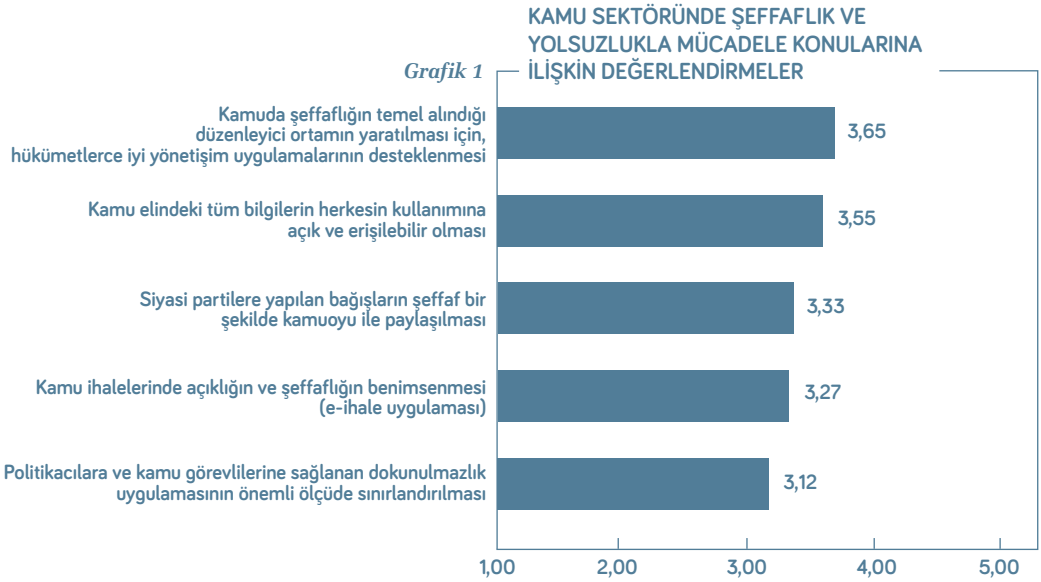
değerlendirdiler. 5'li Likert ölçeği kullanıldığı ankette, katılımcılardan her soru için aşağıdaki ifadelerden birini seçmelerini istedik:

- 1: Gündemimizde Yok,
- 2: Önceliğimiz Değil,
- 3: Henüz Önceliğimiz Değil,
- 4: Önceliğimiz,
- 5: Ana Önceliğimiz

Veriler ağırlıklandırılmış ortalama yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma dâhilinde anket paylaşımı yapılan STK'ların düşük katılım göstermesi (%2,5) çalışmanın kısıtını oluşturmaktadır.

BULGULAR

KAMUDA ŞEFFAFLIK VE YOLSUZLUKLA MÜCADELE

Kamu sektöründe iyi yönetim uygulamalarının benimsenmesi, güven ortamının sağlanması için yapı taşı niteliğindedir. İyi yönetim ilkelerinin kamu kurumları içinde benimsenmesinin ve yayılımının sağlanması kurumları daha hesap verebilir, şeffaf ve katılımcı hale getirecektir. Böylelikle, iyi yönetim ilkelerini benimseyen kurumlarda güven ortamı daha kolay tahsis olur.

Bu kapsamda, Çalışma Grubu'nda kamuda şeffaflığın sağlanmasına ve

yolsuzlukla mücadelede etkin önlemler alınmasına yönelik öneriler üretildi. Bu önerilerden, kamu elindeki bilginin şeffaf olarak paylaşılmasının ve bu bilgilerin herkesin kullanımına açık ve erişilebilir olmasının, Türkiye'deki STK'ların gündemlerinde öncelik olarak yer aldığını görmekteyiz. Kamuda şeffaflığı ve açıklığı sağlayacak olan kamu ihalelerinde e-ihale uygulamasının benimsenmesi ise STK'ların gündemlerinde kısmen öncelikli durumdadır.

Bununla beraber, kamuda şeffaflığın temel alındığı düzenleyici ortamın yaratılması için hükümetlerce iyi yönetim uygulamalarının desteklenmesinin ise STK'ların gündeminde öncelik teşkil ettiği anlaşılmaktadır. Ayrıca, siyasi partilere yapılan bağışların şeffaf olarak kamuoyu

ile paylaşılmasının ve politikacılara ve kamu görevlilerine sağlanan dokunulmazlık uygulamasının önemli ölçüde sınırlandırılmasının ise STK'ların gündemlerinde henüz öncelikli olarak yer almadığı anlaşılmaktadır.

KATILIMCILIK

Kamu sektöründeki karar alma süreçlerinde katılımcı yaklaşımın benimsenmesi ve buna yönelik mekanizmaların oluşturulması, vatandaşın kararlara etki etmesini destekleyecektir. Bu mekanizmaların düzenli olarak denetime tâbi tutulması da yolsuzluklara karşı caydırıcı bir etki yaratacaktır. Ayrıca, etkili bir karar alma süreci için düzenleyici etki analiziyle alınan kararların belirli aralıklarla incelenmesi ve elde edilen sonuçlara göre aksiyon alınması gerekir. Düzenli ve etkili bir şekilde gerçekleştirilen etki analizi, vatandaşın sesinin dinlendiği ve karar mekanizmalarına etki ettiği bir düzeni de

destekler.

Bu kapsamda Türkiye'deki STK'lara düzenleyici etki analizleri ve vatandaşın sesinin dinleneceği bütünleşik mekanizmalar oluşturulması önerisinin gündemlerindeki yerini sorduk. Bu konunun çalışmaya katılan kuruluşların gündemlerinde öncelikli olarak yer aldığını sonucunu elde ettik. Aynı şekilde, karar alma süreçlerinin düzenli olarak denetlenmesi ve yolsuzluğun engellenmesinin de gündemlerinde öncelikli olduğunu söyleyebiliriz. Türkiye'deki STK'ların gündemlerinde katılımçılık konularının öncelikli olarak yer alıyor.

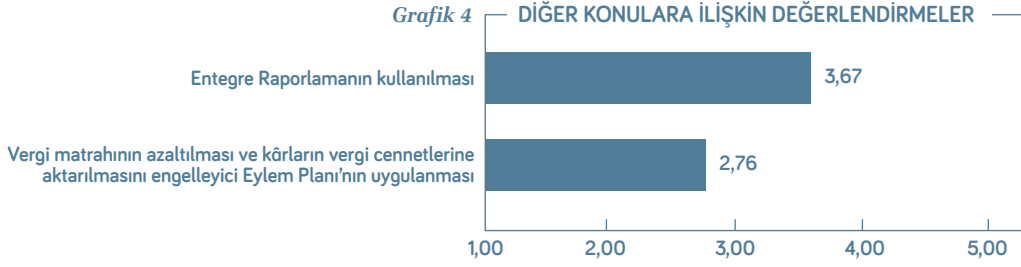
SORUMLU İŞ PRENSİPLERİ

Sorumlu iş prensipleri, insan haklarına ve çalışan haklarına saygılı olmak, çevrenin korunmasını ve sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek, yolsuzlukla mücadele gibi konuları merkezine almaktadır. BM Küresel İlkeler Sözleşmesi (UN Global Compact) gibi sorumlu iş prensiplerinin teşvik edilmesi de sorularımız arasındaydı. Bu prensiplerin özel sektör tarafından gönüllü olarak benimsenmesinin teşvik edilmesi

hususunda sivil topluma önemli görevler düşüyor. Bu konuda farkındalık oluşturulmasına, STK'lar gündemlerinde öncelikli olarak yer vermiş durumda. BM Küresel İlkeler Sözleşmesi'nde yer alan insan hakları, çalışma standartları, çevre ve yolsuzluk konuları altında sınıflanan prensiplerin, STK'ların gündemlerinde öncelikli olarak yer aldığı konusunda ise fikir birliği bulunuyor.

DIĞER KONULAR

Temel amacı şeffaflığı iyileştirmek için kurumların faaliyetlerini ve stratejilerini, toplumsal etkileriyle bütünsel olarak, entegre düşünce biçimini ve şeffaflığı benimseyerek paylaşılmasını sağlamak olan Entegre Rapor da sorularımız arasındaydı. Dünyada hızla yaygınlaşan ve birçok kurumun gündeminde olan Entegre Raporlamanın desteklenmesinin Türkiye'deki STK'ların gündemlerinde de

öncelikli olarak yer aldığını görüyoruz.

Çalışmamız kapsamında STK'lara sorduğumuz bir diğer konu ise, vergi matrahının azaltılması ve kârların vergi cennetlerine aktarılmasını engelleyici Eylem Planı'nın uygulanması konusuydu. Bu konunun ise ankete katılan STK'ların gündemlerinde henüz öncelik teşkil etmediği söyleyebiliriz.

SONUÇ

Dünyanın en büyük 20 ekonomisini temsil eden G20 kapsamında çalışan C20 (Civil Society 20), ulusal ve uluslararası sivil toplumla istişare ederek farklı konularda görüş bildirmektedir. C20, G20 için ortak politika önerileri üretme sorumluluğu taşıyor ve içinde farklı çalışma grupları bulunduruyor. Bu çalışma gruplarından birisi de yönetim odaklı çalışmalarını yürüten grup, **C20 Yönetişim Çalışma Grubu**'dur. Araştırmamızda, Yönetişim Grubu'nda görüşülen konuların Türkiye'deki STK'ların gündemlerindeki yerlerini öncelikleri açısından anket çalışması yaparak değerlendirdik.

Türkiye'deki STK'ların karar mekanizmalarına katılım konusuna vurgu yaptığını görüyoruz. Bununla beraber, özel sektörün iş yapış biçimlerinde sorumlu iş prensiplerini gönüllü

olarak benimsemesinin önemli olduğu belirtildi. Bu kapsamda, BM Sorumlu İş Prensiplerinin ilkelerinden olan insan haklarına ve çalışan haklarına saygılı olmak, çevre konuları, sürdürülebilir kalkınma ve yolsuzlukla mücadele konuları, STK'ların gündemlerinde öncelikli olarak yer alıyor. STK'ların gündemlerinde öncelik arz eden bir diğer konu ise iyi yönetim uygulamalarının desteklenmesi ve karar alma süreçlerinin düzenli olarak denetlenmesi oluyor. Buna karşın, kamuda şeffaflık ve yolsuzlukla mücadele konuları ise gündem önceliklerine kısmen dâhil olmaya başlamıştır.

C20 Yönetişim Çalışma Grubu üyesi olarak katıldığımız istişare süreçlerinden ve anket çalışmasından sonra, G20'ye iletilen önerimiz ise aşağıdaki gibidir.

G20 hükümetlerini; şeffaflığın artırılması için sorumlu iş yapma yaklaşımlarının kamu sektörü ve özel sektör tarafından uygulanmasını ve bir norm haline gelmesini sağlayan Küresel İlkeler Sözleşmesi gibi inisiyatifleri ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik faaliyetleri teşvik eden düzenlemeler yapmaya davet ediyoruz.

Hükümetleri, iyi yönetişimin ana ilkesi ve sürdürülebilir kalkınma ve kapsayıcı büyümenin temeli olan kurumsal raporlama konusunda Entegre Raporlama gibi, ekonomi genelinde değer yaratma kabiliyetlerini ve sürdürülebilirlik performansını paylaşarak şeffaflığın artmasına ve toplumda güven oluşmasına imkân sağlayan, uygulamaların yaygınlaşmasına destek vermeye davet ediyoruz.

KAMUDA İYİ YÖNETİŞİM SERTİFİKA PROGRAMI

2015 - 2016

Boğaziçi Üniversitesi Yaşam Boyu Eğitim Merkezi iş birliğiyle sunulan Kamuda İyi Yönetişim Sertifika Programı, kamu sektöründe görev alan yönetici ve yönetici adaylarının, “yönetişim ve sürdürülebilirlik” konularında bilinç ve bilgi düzeylerini arttırmayı hedeflemektedir.

Program, topluma fayda sağlayacak kamu politikaları üretme ve uygulamalarına katkıda bulunmayı, bu politikaların oluşturulmasında ve uygulanmasında katılımcı demokrasiyi arttırmayı ve yenilikçi yöntemler ile kamu işletmelerinde hizmet kalitesini yükseltmeyi amaçlamaktadır.

Program, “Kamuda İyi Yönetişim”, “Düzenleyici Reform ve Kamu Politikalarında Bilimsel Metotlar”, “Katılımcı Demokrasi ve Açık Devlet”, “Kamu Hizmetlerinde Etkinlik ve İnovasyon” olmak üzere toplam 4 modül şeklinde planlanmıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ VE SİVİL TOPLUMUN ROLÜ

16 EYLÜL 2015

C20 Zirvesi kapsamında düzenlenen panelimizde, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ulaşılması için kamu sektörü, özel sektör ve sivil toplum iş birliği imkanları tartışıldı.

UN SDSN Türkiye - Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Cemil Arıkan, Argüden Yönetişim Akademisi Uzmanı Fikret Toksöz, UN Global Compact Türkiye Başkan Yardımcısı Atilla D. Yerlikaya ve SKD Türkiye Yönetim Kurulu Üyesi Aybala Şimşek’in katıldığı ve Argüden Yönetişim Akademisi kurucusu Dr. Yılmaz Argüden’in yönettiği panelde, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve Sivil Toplumun Rolü değerlendirildi.

ARGÜDEN YÖNETİŞİM AKADEMİSİ

Argüden Yönetişim Akademisi, daha kaliteli bir yaşam ve sürdürülebilir bir gelecek için, “yönetişim” konusundaki küresel bilgi ve deneyimin, bütünsel bir anlayışla toplumun tüm kesimlerine aktarılmasını hedeflemektedir.

Faaliyetlerini Boğaziçi Üniversitesi Vakfı bünyesinde yürüten ve kâr amacı gütmeyen Argüden Yönetişim Akademisi kamu, sivil toplum, özel sektör ve uluslararası kuruluşlarda düzenlediği eğitim, araştırma ve iletişim çalışmaları ile:

- Yaşam kalitesinin geliştirilmesi için iyi yönetim uygulamaları ile kurumlara duyulan güvenin artırılması gerekliliğinin yaygın olarak benimsenmesini,
- İyi yönetim uygulamalarının özendirilerek yaygınlaştırılmasını,
 - Yeni nesil liderlerin iyi yönetim ilkelerini özümsemiş bireyler olarak yetiştirilmesini desteklemeyi, ve
- İyi yönetim konusunda bilgi ve deneyim paylaşımı için ilk başvuru merkezi haline gelmeyi amaçlamaktadır.

iyi yönetim
kaliteli yaşam

DESTEKÇİLERİMİZ

